

Statnett SF
Att.: firmapost@statnett.no

Høring (21-2) om oppdaterte retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret – Norsk Hydros merknader

Det vises til Statnetts publisering 1. juni 2021 av forslag til endring av retningslinjer for utøvelse av systemansvaret i det norske kraftsystemet.

Hydro har betydelig kraftproduksjon og industrivirksomhet i det norske kraftsystemet, og har av den grunn synspunkter på hvordan systemansvaret i det norske kraftsystemet bør utøves. Fra Hydros side er det viktig å bidra aktivt inn mot Statnetts markeder for fleksibilitet i kraftmarkedet, både når det gjelder budgivning for våre kraftverk og smelteverk, men også i utforming av markedsdesign.

Ad forslag til vilkår for mFRR gjeldende fra q4/2022

I forslag til vilkår for mFRR fra q4/2022 skriver Statnett under «*Planlagte aktiveringer*» bl.a. at (vår understreking) «*Leverandøren bør tilstrebe å ha 2,5 minutter forberedelsestid før de ramper lineært fra fem minutter før kvartersskiftet til fem minutter etter kvartersskiftet. Dette er imidlertid ikke et krav. Om ikke dette overholdes anbefales det i hvert fall å rampe symmetrisk rundt kvartersskiftet.*» Etter dialog med Statnett er imidlertid vår forståelse at dette likevel bør anses som mer eksplisitte krav enn hva teksten egentlig gir uttrykk for, spesielt hva gjelder krav til symmetri. Vi mener imidlertid at dette ikke bør være eksplisitte krav, og vil begrunne dette nærmere under.

Automatisk bestilling av aktivering av tilbydde reserver er håndterbart for Hydro, både for våre produksjonsreserver og for våre forbruksreserver. Smelteverkene i Hydro som deltar i mFRR markedet mottar imidlertid fortsatt en telefon, men da fra en av våre driftssentraler, og ikke direkte fra Statnett.

Automatisk aktivering av ressurs er ikke realistisk for alle våre smelteverk, og aktivering og deaktivering vil inkludere manuelle operasjoner. Det kan gå vesentlig raskere å aktivere en forbruksressurs (dvs nedregulering av last) enn å deaktivere den (dvs gjenoppretting av last). Man vil dermed ha utfordringer med hensyn til å kunne tilfredsstille Statnetts forslag til effektprofiler ved aktivering og deaktivering av reserver, inklusive krav til symmetri rundt kvartersskift. For deaktivering vil man kunne få utfordringer med krav til maksimal varighet for deaktivering på 15 minutter, spesielt dersom utetid strekker seg opp mot én time. Statnett har uttrykt at forbruksreserver i mFRR markedet fungerer som en sikkerhetsventil

i kraftsystemet, og dermed ikke benyttes ofte, men anses svært viktig når de først må benyttes. Slik funksjon burde også tilsi at det bør være et strengere krav til varighet ved aktivering av ressurs enn til tilsvarende ved deaktivering av ressurs. Systemansvarlig sin bruk av øvrige ressurser bør kunne tilpasses det tidsløp som er nødvendig for deaktivering av ressurs ved metallverk og øvrig industri.

Hydro ber derfor Statnett vurdere og utnytte de nasjonale frihetsgradene man besitter innenfor det kommende europeiske mFRR markedet, og være tydelig på hvilke justeringer man kan gjøre for å sikre at forbruksreserver fortsatt kan spille en rolle i (den norske delen av det europeiske) mFRR markedet. Statnett har initiert en viktig dialog med Norsk Industri og dets medlemmer. Vi oppfordrer til at den dialogen med industribedrifter fortsetter i den nærmeste fremtid, slik at vi sikrer den nødvendige justering av vilkår. Industrien representerer en betydelig ressurs når det gjelder fleksibilitet og som kan bidra til å redusere Statnetts samlede kostnader i systemdriften, og Statnetts systemer og markedsdesign bør hensynta disse.

Ved et eller to av våre smelteverk kan det muligens finnes løsninger hvor vi mer eller mindre kan tilfredsstille de angitte krav til effektprofiler ved aktivering og deaktivering, men dette må studeres nærmere. Det må da innføres automatisk regulering. Dette kan ikke gjøres på alle våre smelteverk på en måte som tilfredsstiller de ønskede effektprofiler. Det er viktig å påpeke at der hvor dette kan bli aktuelt, vil de tilbudte effektreservene måtte bli vesentlig lavere kvantum enn hva de er i dag. Slik automatisk regulering kan ikke benyttes på den totale last i våre elektrolysehaller. Det er dermed også for disse smelteverkene, kraftsystemet og systemansvarlig en fordel om manuelle operasjoner fortsatt kan benyttes, slik at tilgjengelig kvantum kan nyttiggjøres.

RKOM er ikke på høring per nå. Men i lys av de foreslåtte endringer i vilkår for mFRR, foreslår Hydro at Statnett vurderer innføring av budgivning med kvantum og pris på kvarterbasis, også i RKOM. I dag er minste varighet for bud i RKOM én time. Varighet ved evt utkobling har betydning for hvor lang tid man trenger for deaktivering av ressurs (gjenoppretting av last), ref. kommentarene over knyttet til vilkår for mFRR fra q4/2022.

Ad forslag til vilkår for aFRR gjeldende fra Feb./2022

Vi kan ikke se at det i de foreslåtte vilkårene for aFRR står oppført tidspunkt for når markedet klareres og resultatene publiseres. Hydro mener dette bør fremkomme av vilkårene for nevnte marked.

Ad forslag til vilkår for FFR gjeldende fra Jan/2022

Statnett angir i forslag til vilkår for FFR at største kvantum for bud skal være lik 50 MW per ressurs bak en «single point of failure». Det er imidlertid noe uklart hvordan man teller en «ressurs», og hvor mange «ressurser» man evt kan ha bak det samme punktet. Hydro har forståelse for at Statnett, og de øvrige nordiske TSOer, har behov for å begrense mengde reserver som evt gjøres utilgjengelig ved kun én feil i kraftsystemet. Samtidig mener vi at en slik grense ikke bør være absolutt. Det bør være rom for vurdering av det enkelte case, herunder sannsynlighet for utfall, forventet varighet ved evt feil (eks: N-1 etter omkobling), etc. Vi ber derfor Statnett, og de øvrige nordiske TSOer, å vurdere mer risikobaserte metoder i stedet for absolutte grenser for nevnte, og at dette gjøres i dialog med bransjen. Vi foreslår i

første omgang at retningslinjene på dette punkt endres fra «skal» til «bør», slik at Statnett gir seg selv mulighet til å vurdere de virkelige forhold i forbindelse med håndtering av bud.

Med hilsen

for Hydro Energi AS

Stein Øvstebo
Leder Kraftsystemer, Nett og Konsesjoner